

بحران انرژی با توسعه انرژی خورشیدی قابل مهار است

با وجود ظرفیت بالای تابش در کشور، انرژی‌های تجدیدپذیر تنها ۳.۵درصد از سبد برق ایران را تشکیل می‌دهند.

به گزارش مهر، خاموشی‌های گسترده در بخش‌های خانگی، صنعتی و کشاورزی نشان می‌دهد که ساختار فعلی تأمین انرژی، پاسخگوی نیازهای کشور نیست. وابستگی بیش از ۸۰درصدی تولید برق به سوخت‌های فسیلی، به‌ویژه در فصول سرد سال، موجب نگرانی‌شدید در شبکه برق شده و امنیت انرژی را با تهدید مواجه کرده‌است.

این در حالی است که گسترش انرژی‌های تجدیدپذیر، به عنوان یکی از پایدارترین و کم‌خطرترین راهکارهای عبور از بحران کنونی انرژی، در بسیاری از کشورهای جهان به‌طور جدی دنبال می‌شود. انرژی‌های پاک نه تنها وابستگی به سوخت‌های فسیلی را کاهش می‌دهند، بلکه با افزایش تاب‌آوری شبکه برق، نقش مهمی در مدیریت پیک مصرف و کاهش خاموشی‌ها ایفا می‌کنند.

ایران از نظر جغرافیایی و اقلیمی، جزو کشورهای برخوردار از ظرفیت‌های کم‌ظثیر انرژی خورشیدی وادی است. استان‌های شرقی و جنوب‌شرقی کشور مانند سیستان و بلوچستان، کرمان، خراسان جنوبی و یزد، با بیش از ۳۰۰ روز آفتابی در سال، از بالاترین میزان تابش خورشید برخوردارند. مطالعات مختلف نشان می‌دهد که این مناطق توان تولید هزاران مگاوات برق خورشیدی را دارند و می‌توانند بخش قابل توجهی از نیاز انرژی کشور را تأمین کنند. با این وجود، سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در سبد برق ایران همچنان بسیار ناچیز و حدود ۳.۵درصد باقی مانده‌است؛ رقمی که فاصله بسیاری را با بدایر نامه هفتم توسعه و استانداردهای جهانی دارد.

یکی از مهم‌ترین مزایای نیروگاه‌های خورشیدی، عدم وابستگی آنها به سوخت است. در شرایطی که تأمین گاز در زمستان و حتی در تابستان با چالش‌های جدی مواجه می‌شود، نیروگاه‌های خورشیدی بدون نیاز به سوخت فسیلی، برق تولید می‌کنند و فشار را از شبکه تأمین انرژی کشور برمی‌دارند. این ویژگی در کنار ظرفیت‌های ایران در استفاده از انرژی خورشیدی، تولید برق از این منبع پاک را به گزینه‌ای مطمئن برای افزایش امنیت انرژی تبدیل کرده‌است.

از منظر اقتصادی نیز گسترش نیروگاه‌های خورشیدی قابل توجه‌است. هزینه‌های بهره‌برداری و نگهداری این نیروگاه‌ها پایین بوده و زمان احداث آنها نسبت به نیروگاه‌های حرارتی بسیار کوتاه‌تر است.

برای راه‌اندازی یک نیروگاه حرارتی زمان مورد نیاز چیزی حدود ۵ تا ۷ سال است؛ این در صورتی است که برای یک نیروگاه بزرگ کم‌بیس خورشیدی ۹ تا ۱۲ ماه زمان ساخت مورد نیاز است. علاوه بر این، امکان اجرای طرح‌های خورشیدی در مقیاس‌های کوچک و متوسط، زمینه مشارکت بخش خصوصی و حتی سرمایه‌گذاران خرد را فراهم می‌کند. برای گسترش انرژی خورشیدی به خصوص در قالب مقیاس کوچک، پیدایش شرکت‌های جدیدی مانند شرکت‌های تجمیع‌کننده می‌تواند شکل‌های متعدد در دوره‌های جدیدی را بر این بخش بگشاید. این موضوع می‌تواند به ایجاد در آمد پایدار برای خانوارها، کشاورزان و صاحبان زمین‌های بلااستفاده، به‌ویژه در مناطق کمتر برخوردار منجر شود.

گسترش انرژی خورشیدی همچنین آثار مثبت زیست‌محیطی قابل توجهی دارد. کاهش انتشار آلاینده‌ها، مصرف جوی در مصرف آب و کاهش

تخریب محیط‌زیست از جمله مزایایی است که در شرایط بحران آب و آلودگی هوا، اهمیت دوچندان پیدا می‌کند در نهایت، حرکت جدی به سمت بهره‌برداری از انرژی خورشیدی نیازمند عزم ملی، ثبات سیاست‌گذاری و تسهیل سرمایه‌گذاری است. انرژی خورشیدی ضرورتی راهبردی برای عبور از نگرانی برق، کاهش خاموشی‌ها به شمار می‌رود؛ منبعی پاک و در دسترس که می‌تواند آینده‌ای پایدارتر برای ایران رقم بزند.

روند کاهشی مصرف گاز بخش خانگی؛ ۵۸۶ میلیون متر مکعب

مصرف گاز در بخش خانگی، تجاری و صنایع جزو در ۱۲ بهمن به ۵۸۶ میلیون مترمکعب معادل ۶۸ درصد از کل گاز تحویلی به شبکه رسید.

به گزارش مهر، بررسی الگوی مصرف گاز در شبکه سراسری کشور نشان می‌دهد سهم بخش‌های خانگی تجاری از کل گاز تولیدی در کشور با وجود کاهش همچنان بالاست. بر اساس آمار شرکت ملی گاز ایران، ۱۲ بهمن مصرف گاز در بخش‌های خانگی، تجاری و صنایع جزو به ۵۸۶ میلیون مترمکعب رسید.

رعایت الگوی مصرف و استفاده از تجهیزات استاندارد گرمایشی نقش تعیین‌کننده‌ای در حفظ پایداری شبکه گازرسانی و جلوگیری از افزایش بار شبکه در دوره‌های اوج مصرف دارد.

شرکت ملی گاز ایران تأکید کرده‌است: مدیریت مصرف در بخش‌های خانگی و تجاری نقش تعیین‌کننده‌ای در پایداری شبکه و تأمین نیاز دیگر بخش‌ها دارد. این شرکت از مشترکان خواسته‌است با رعایت الگوهای بهینه و صرفه‌جویی در مصرف، زمینه استمرار تأمین پایدار گاز در سراسر کشور را فراهم کنند. رعایت الگوهای بهینه مصرف به‌ویژه در روزهای سرد سال، افزون بر حفظ پایداری شبکه، امکان تأمین گاز برای صنایع رانیز تسهیل می‌کند.

نفت و انرژی

معاون هماهنگی توزیع شرکت توانیر:

استمرار برنامه‌های مدیریت بار و مصرف انرژی در فصل سرما

معاون هماهنگی توزیع شرکت توانیر از شرکت‌های توزیع برق خواست اجرای کامل برنامه‌های مدیریت بار و مصرف انرژی را در ایام باقی‌مانده فصل سرما با جدیت پیگیری کنند.

به گزارش مهر به نقل از توانیر، نشست هفتگی معاونت هماهنگی توزیع شرکت توانیر به منظور بررسی گزارش‌های مربوط به پیشرفت طرح‌های هوشمندسازی، وصول مطالبات، عملکرد مدیریت بار و بازنویسی و ارتقای نرم افزار تعاملی «برق من» با ارتباط بر خط با مدیران عامل شرکت‌های توزیع نیروی برق کشور در توانیر برگزار شد.

محسن ذبیحی، معاون هماهنگی توزیع توانیر در ابتدای این نشست با قدردانی از تلاش شرکت‌های توزیع در رفع خاموشی‌های ناشی از بارش برف و وقوع توفان در مناطق مختلف کشور، لزوم حفظ آمادگی کامل را با توجه به پیش‌بینی تداوم بارندگی‌ها و جلوگیری از اختلال در خدمت‌رسانی به هموطنان، مورد تأکید قرار داد.

ذبیحی ضرورت اجرای کامل برنامه‌های مدیریت بار و مصرف انرژی در زمستان و در شرایطی که نیروگاه‌ها با کمترین میزان گاز تحویلی مواجه هستند را حایز اهمیت دانست و از شرکت‌های توزیع برق به‌ویژه در مناطق شمال غرب و استان‌های دارای بار کشاورزی و صنعتی مثل یزد، اصفهان، مرکزی، تبریز، مشهد، اهواز، البرز و... در خواست کرد برنامه‌های پیش‌بینی شده را به وقت و به طور کامل برای تفرقه‌های مختلف اجرا کنند.

وی در ادامه از برگزاری جلسات وصول مطالبات در روزهای چهارشنبه با حضور مدیرعامل شرکت توانیر خبر داد که جهت بررسی و پایش عملکرد شرکت‌های توزیع از طریق بر خط تا پایان سال برگزار می‌شود.

معاون هماهنگی توزیع توانیر مانده مطالبات بخش توزیع برق را حدود ۴۸ هزار میلیارد تومان ذکر کرد که مستلزم تلاش مضاعف شرکت‌های توزیع

در حل این معضل است و نقش بسزایی در بهبود نقدینگی شرکت‌ها ایفا می‌کند.

وی در این ارتباط از هدف‌گذاری برای وصول نزدیک به ۴۰ هزار میلیارد تومان از مطالبات معوق شرکت‌های توزیع طی ۲ ماه پایانی امسال خبر داد که علاوه بر مطالبات جاری، بخشی از مطالبات قبلی را نیز شامل می‌شود.

گزارش هوشمندسازی شبکه توزیع برق که در این نشست ارایه شد حاکی از تعویض ۵۶۳ هزار و ۷۳۵ کنتور مشترکان خانگی با کنتورهای هوشمند است که در حل این معضل است و نقش بسزایی در بهبود نقدینگی شرکت‌ها ایفا می‌کند. وی در این ارتباط از هدف‌گذاری برای وصول نزدیک به ۴۰ هزار میلیارد تومان از مطالبات معوق شرکت‌های توزیع طی ۲ ماه پایانی امسال خبر داد که علاوه بر مطالبات جاری، بخشی از مطالبات قبلی را نیز شامل می‌شود. گزارش هوشمندسازی شبکه توزیع برق که در این نشست ارایه شد حاکی از تعویض ۵۶۳ هزار و ۷۳۵ کنتور مشترکان خانگی با کنتورهای هوشمند است که در حل این معضل است و نقش بسزایی در بهبود نقدینگی شرکت‌ها ایفا می‌کند.

ایران در جمع ۱۰ کشور دارنده بیشترین ظرفیت نیروگاهی

سرپرست معاونت برنامه‌ریزی و توسعه مدیریت شرکت برق حرارتی با بیان اینکه ظرفیت نیروگاه‌های حرارتی در سال‌های پس از پیروزی انقلاب با رشد ۱۷برابری به ۷۸ هزار مگاوات رسیده، گفت: این میزان رشد ظرفیت موجب شده تا این در میان ۱۰ کشور دارنده بیشترین ظرفیت نیروگاه‌های حرارتی قرار بگیرد. به گزارش روز دوشنبه ایران از وزارت نیرو، حامد صیرفی‌ان پور افزود: پس از پیروزی انقلاب اسلامی و تا پایان جنگ ۸ ساله حدود ۲۰۰ مگاوات از ظرفیت نیروگاهی، مقدار قابل توجهی از تأسیسات خطوط و پست‌ها و تأسیسات صنعت برق آسیب دیده و هدف حملات دشمن قرار گرفت که به دلیل تحریم‌های اقتصادی و سیاسی، ترمیم آنها کوششی سخت را می‌طلبد. سرپرست معاونت برنامه‌ریزی و توسعه مدیریت شرکت برق حرارتی خاطر نشان کرد: در حال حاضر ۱۴۹ نیروگاه حرارتی و وظیفه تولید افزون بر ۹۰ درصد برق مورد نیاز کشور را بر عهده دارند. میزان تولید انرژی سالانه این خستگی‌ناپذیر دست‌اندرکاران صنعت نیروگاهی است.

۴۴ واحد صنعتی بزرگ ابر بدهکاران صنعت برق کشور هستند

مدیرکل دفتر تلفیق و اطلاعات مالی شرکت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق (توانیر) گفت: ۴۴ واحد صنعتی بزرگ از جمله ابر بدهکاران صنعت برق هستند که هنوز اقدامی برای پرداخت نکرده‌اند. به گزارش ایران از وزارت نیرو، مسعود خانی افزود: این ۴۴ واحد صنعتی بزرگ که به‌تنهایی ۳۹ هزار میلیارد تومان بدهی برق دارند، موجب اختلال چرخه نقدینگی صنعت برق شده و امکان ایفای تعهدات صنعت برق به تولیدکنندگان و پیمانکاران را به‌شدت کاهش داده‌اند.

وی با بیان اینکه صورت‌های مالی حسابرسی‌شده صنعت برق (گروه توانیر و گروه تولید حرارتی) نشان می‌دهد صنعت برق در سال ۱۴۰۳ با زیان خالص ۲۲۶ هزار میلیارد تومان مواجه بوده، خاطرنشان کرد: این زیان نه یک پدیده مقطعی، بلکه حاصل شکاف ساختاری میان قیمت تمام‌شده برق و تعرفه‌های فروش، همراه با تکالیف قانونی (فروش برق به قیمت کمتر از قیمت تمام شده برای بسیاری از مشترکان خانگی و کشاورزی) بدون تأمین مالی پایدار است.

مدیرکل دفتر تلفیق و اطلاعات مالی توانیر گفت: در همین چارچوب، بدهی انباشته به نیروگاه‌ها، پیمانکاران، فروشنندگان تجهیزات و نظام بانکی به ۷۵۰ هزار میلیارد تومان رسیده که فشار نقدینگی شدیدی بر کل زنجیره ارزش برق وارد کرده‌است. خانی ادامه داد: تا پایان دی ۱۴۰۴، مطالبات از مشترکان برق به ۱۱۰ هزار میلیارد تومان رسیده که ۶۷ هزار میلیارد تومان آن مربوط به مشترکان صنعتی است.

وی افزود: کل درآمد فروش به مشترکان در سال ۱۴۰۳ حدود ۱۶۰ هزار میلیارد تومان بوده که شامل فروش انرژی، ترانزیت و مابه‌التفاوت اجرای مقررات است. این عدد به‌روشنی نشان می‌دهد که

سه‌شنبه ۱۴ بهمن ۱۴۰۴ | ۱۴ شعبان ۱۴۴۷ | سال دوازدهم | شماره ۳۲۵۲ | Tue, Feb 3, 2026

تعاون

معاون هماهنگی توزیع شرکت توانیر:

استمرار برنامه‌های مدیریت بار و مصرف انرژی در فصل سرما

که در این بین لازم اندازه‌گیری ۲۷۷ هزار و ۴۱۴ مشترک (با مصرف بیش از ۲.۵ برابر الگو) با کنتور هوشمند جایگزین شد. همچنین در بخش تجاری بیش از ۱۶۵ هزار دستگاه کنتور تعویض شد که از این تعداد ۵۷ هزار و ۵۹۸ مورد جایگزینی کنتور هوشمند مربوط به مشترکان بر مصرف است. گزارش عملکرد کنترل‌پذیری نیز حاکی است، باقیمانده کنترل‌پذیری چاه‌های کشاورزی به تعداد ۱۲۶۰۰ انشعاب، صنایع خارج از شهر ک ۱۸ هزار و

تصمیم مهم اوپک پلاس تولید نفت ثابت تا پایان سه‌ماهه اول ۲۰۲۶

۸ کشور عضو اوپک پلاس از جمله قزاقستان تصمیم گرفتند تولید نفت خود را تا پایان سه ماهه اول سال جاری بدون تغییر نگه دارند. این تصمیم در نشست مجازی این کشورها با هدف حفظ ثبات بازار جهانی نفت اتخاذ شد. بافتتاح پروژه‌های جدید، ظرفیت نیروگاه‌های حرارتی بخش خصوصی و صنایع به حدود ۵۴ هزار مگاوات رسیده‌است. وی ادامه‌داد: با توجه به اهمیت تولید برق پایدار نیروگاه‌های حرارتی، تلاش متخصصان ایرانی در طی این سال‌ها موجب شده‌است تا ایران امروز در میان پنج کشور برتر سازنده توربین نیروگاهی جهان قرار بگیرد. این مقام مسوول خاطرنشان کرد: اهمیت این تحولات زمانی روشن‌تر می‌شود که در نظر بگیریم جمعیت کشور طی این مدت تنها حدود ۲.۴ برابر افزایش یافته‌است و تمامی شاخص‌های برشمره فوق‌نشانه‌ای از برخورداری بهتر مردم از برق و خدمات خستگی‌ناپذیر دست‌اندرکاران صنعت نیروگاهی است.

۴۴ واحد صنعتی بزرگ ابر بدهکاران صنعت برق کشور هستند

حتی اگر کل درآمد‌ها به‌موقع وصول شود، باز هم شکاف عمیقی با هزینه‌های واقعی تولید، انتقال و توزیع برق وجود دارد. مدیرکل دفتر تلفیق و اطلاعات مالی شرکت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق (توانیر) گفت: این بدان معناست که مساله فقط «عدم وصول مطالبات» نیست، بلکه نگرانی ذاتی مدل مالی صنعت برق است که با عدم پرداخت به موقع صورتحساب‌های برق تشدید می‌شود. خانی ادامه داد: عدم پرداخت صورتحساب توسط صنایع، یک حلقه بازخورد منفی ایجاد می‌کند، به‌طوری که نخستین اثر آن، انباشت مطالبات بخش خصوصی است. وی خاطرنشان کرد: نیروگاه‌های غیردولتی، پیمانکاران EPC و سازندگان تجهیزات با تأخیرهای طولانی در دریافت مطالبات مواجه‌اند که مستقیماً به کاهش

۳

درس‌های اقتصاد هند به ایران

(ب) محدودیت ذاتی در جذب سرمایه و فناوری خارجی

به دلیل شرایط بین‌المللی و نیز برخی ملاحظات داخلی اقتصاد ایران نتوانسته‌است مانند هند، جریان گسترده سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی (FDI) و انتقال فناوری روز را جذب کند. این موضوع، تولید داخلی را با دو چالش مواجه کرده‌است:

۱) اول، کمبود سرمایه برای توسعه دوم، محدود ماندن در چرخه فناوری متوسط یا پایین.

تولید داخلی، گاه به جای رقابت در بازار جهانی، معطوف به تأمین نیازهای داخلی در شرایط خاص شده‌است.

(ج) تمرکز بر کالاهای واسطه‌ای و سنتنی

اقتصاد مقاومتی در عمل، بیشتر بر بخش‌های سنتنی (مانند پتروشیمی، فولاد، معادن) و کالاهای واسطه‌ای متمرکز شده‌است. اگرچه در این حوزه‌ها نیز موفقیت‌هایی حاصل شده، اما خلق مزیت رقابتی جدید در صنایع با فناوری بالا و ارزش افزوده فوق‌العاده (مانند IT هند) کم‌رنگ‌تر دیده می‌شود. بخش خصوصی قدرتمند و مستقل که بتواند در بازار جهانی رقابت کند، هنوز به صورت گسترده شکل نگرفته‌است.

نتیجه‌گیری و درس‌های کلیدی از تجربه هند

تجربه هند به ایران و هر کشوری که در دوسوی تنگنای «انزو یا داغم کامل» گیر کرده، چند درس مهم می‌دهد:

۱. **باز بودن نه وابستگی؛ بلکه انتخاب هوشمندانه‌است**

هند نشان داد که می‌توان درهای اقتصاد را به روی جهان گشود، اما بر اساس مزیت نسبی خود در آن رقابت کرد. آنها پذیرفتند که در برخی حوزه‌ها (مانند خودرو در ابتدا) رقابت‌پذیرند، اما در حوزه‌های دیگر (خدمات IT) تبدیل به قدرت مسلط جهانی شوند. اقتصاد مقاومتی می‌تواند با تعامل انتخابی و هوشمندانه همراه باشد، نه قطع ارتباط.

۲. **بخش خصوصی واقعی، کلید نوآوری و رشد است**

معجزه هند زمانی آغاز شد که دولت از میدان مدیریت مستقیم کسب‌وکارها بیرون آمد و فقط نقش تنظیم‌گر و تسهیل‌گر را ایفا کرد. اقتصاد مقاومتی پایدار نیازمند پرورش و توانمندسازی بخش خصوصی قدرتمند، نوآور و صادرات‌محور است که بتواند در میدان رقابت جهانی بدرخشد.

۳. **کیفیت و رقابت‌پذیری، مهم‌تر از صرفاً تولید داخلی است**

تولید داخلی وقتی پایدار است که بتواند از سد رقابت با کالای مشابه خارجی (حتی در بازار داخلی) سربلند بیرون آید. این امر نیازمند جذب فناوری روز، استانداردهای کیفیت جهانی و ایجاد فضای رقابتی است. حمایت‌ی قید و شرط از تولید داخلی بی‌کیفیت در بلندمدت به ضرر اقتصاد تمام می‌شود. **تفصیل گری!**

نقش موفق دولت هند پس از اصلاحات، ایجاد زیرساخت‌های کلان (جاده، دانشگاه‌های خوب)، تضمین حاکمیت قانون برای سرمایه‌گذاران و حذف موانع بروکراتیک بود. این نقش، بسیار کارا تر از تصدی‌گری مستقیم در اقتصاد است. در نهایت، هند به‌امی‌آموزد که «جهش اقتصادی» نه‌از درون دژهای بسته که‌از دل تعامل هوشمندانه با جهان و رقابت‌پذیر کردن اقتصاد حاصل می‌شود. اقتصاد مقاومتی می‌تواند با درون‌زا کردن قدرت رقابت، نه صرفاً فقط تولید کالا، به مدنی پایدارتر و پویاتر تبدیل شود. شاید درس نهایی این باشد: مقاومت واقعی، نه در انزو که در قوی‌تر شدن برای حضور موفق در میدان جهانی است!

تغییر مسیر بورس

اعتماد، حاصل ثبات در تصمیمات، شفافیت در سیاست‌ها و پرهیز از مداخلات غیرقابل پیش‌بینی است. در نهایت، آنچه می‌تواند موتور حرکت بازار سرمایه را روشن کند، شکل‌گیری یک چشم‌انداز مثبت و قابل‌باور برای اقتصاد کشور است. چشم‌اندازی که نه تنها از دل آمار و گزارش‌ها، بلکه از فضای عمومی اقتصاد، روابط خارجی، سیاست‌های کلان و جهت‌گیری آینده کشور قابل لمس باشد. بازار، پیش از هر چیز، آینده را قیمت‌گذاری می‌کند و تا زمانی که این آینده روشن نشود، نمی‌توان انتظار تغییر روند معنادار داشت. به بیان دیگر، کاهش ریسک‌های سیاسی، افزایش اعتماد و شکل‌گیری چشم‌انداز مثبت، اجزای یک پازل واحدند. نبوده هر کدام از این مولفه‌ها، تصویر نهایی را ناقص می‌کند. بنابراین اگر قرار است بورس مسیر تازه‌ای را آغاز کند، این تغییر باید واقعی، عمیق و همه‌جانبه‌باشد؛ تغییری که‌از سطح شعار عبور کرده و در عمل خود را نشان دهد.

دستمزد ده‌ها، تله فقر

ودور باطل تورم و نقدینگی

اگر دشواری‌عالی کار بتواند هر چند ماه یکبار دستمزدهارا متناسب با شرایط اقتصادی اصلاح کند، فشار معیشتی کارگران تا حدی قابل کنترل خواهد بود. ادامه مسیر فعلی، بدون اصلاحات ساختاری نمی‌تواند حمایت‌موثری از کارگران و بازنشستگان به همراه داشته‌باشد. تصمیم‌گیری درباره دستمزد سال آینده، آزمونی جدی برای سیاست‌گذاران اقتصادی است. آزمونی که نتواند به‌دفعه‌ای آن‌می‌تواند بر وضعیت معیشتی میلیون‌ها نفر اثر مستقیم بگذارد.